

KÁNTÁS PÉTER

Szükség van új szabálysértési törvényre?

A kormányzati portálon 2011. szeptember végén látott napvilágot a BM által elkészített új szabálysértési törvény tervezete, amely egész szellemiségében és ennek megfelelően számos rendelkezésében tér el a jelenlegi Sztv. felfogásától... Ebben a tekintetben meglepetést a tervezet nem hozott, hiszen már a 2011 nyarán megjelenő szabálysértési koncepció leszögezte: „Az Sztv. eljárásrendje összességében bonyolult és lassú, az elkövető számára biztosítja az időhúzás lehetőségét, amely egyben a felelősségre vonást is hátráltatja, csökkentve ezzel a büntetések visszatartó erejét, egyben az állampolgárok jogkövetési hajlandóságát.” Mindebből pedig az anyag szerzői szerint az következik, hogy „A hatályos szabályozás minőségében és terjedelmében egyaránt olyan mértékű módosításra szorul, hogy az már új törvény megalkotását teszi szükségessé”.

Szívesen olvastunk volna az Sztv. „leváltásának” indokairól ebben az anyagban is, de az a helyzet, hogy az előterjesztő a 267 (!) §-os tervezethez nem készített (vagy nem hozzáférhető módon) általános indokolást, így a normaszövegre vagyunk utalva, amelynek preambuluma már meg is határozza a szabálysértés fogalmát:

„A társadalmi együttélés általánosan elfogadott szabályait sértő vagy veszélyeztető, a bűncselekményként történő büntetmi rendelkezéshez szükséges kockázatokkal és veszélyességgel azonban nem rendelkező kriminális cselekmények elleni hatékony fellépés érdekében az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:”
A tervezet 1. §-ának (2) bekezdése ugyanezt definiálja:

„E törvény alkalmazásában az a tevékenység vagy mulasztás veszélyes a társadalomra, amely

- a) a bűncselekményként történő büntetmi rendelkezéshez szükségesnél kisebb fokban sérti vagy veszélyezteti Magyarország állami, társadalmi vagy gazdasági rendjét, a természetes és jogi személyek, valamint a jogi személyiség nélküli szervezetek személyét vagy jogait és,
- b) első, vagy – e törvényben meghatározott esetekben – ismételt elkövetés esetén az elkövető személyi szabadságának elvonásával vagy korlátozásával járó jogkövetkezmény alkalmazását is lehetővé teszi.”

Ha összevetjük a két meghatározást, arra a következtetésre jutunk, hogy az úgynevezett kriminális szabálysértések kódexével van dolgunk, hiszen

- a) a preambulum kifejezetten kriminális cselekményekről beszél,
- b) az 1. § szó szerint visszatér a Btk.-ban meghatározott társadalomra veszélyesség fogalmához,
- c) a törvény „visszaesés” esetén bármelyik (!) szabálysértés elkövetőjét a szabadságelvonás lehetőségével fenyegeti meg.

Emlékeztetőül: a jelenlegi Sztv. preambuluma gyors és eredményes fellépést ígér azokkal a jogsértő magatartásokkal szemben, amelyek a bűncselekményekhez képest enyhébb fokban sértik vagy veszélyeztetik a társadalom általánosan elfogadott együttélési normáit, akadályozzák vagy zavarják a közigazgatás működését, illetve meghatározott tevékenység vagy foglalkozás gyakorlására vonatkozó jogszabályokba ütköznek.

Látható a két meghatározás alapvető koncepcionális különbsége: a mostani kódex lemondott arról, hogy a bűncselekményeknél enyhébbnek minősített jogsértések közötti nem vitatható jogtárgyi különbségre (nagyon leegyszerűsítve: közérdek vagy magánérdek sérelme) tekintettel többféle szankcionálási, illetve eljárási rendet vezessen be.

Az előterjesztő azonban nyitva hagyta ezt az utat, hiszen miközben 102 (!) tényállást belezárta a kódexbe, a maradék cselekményi körről egyetlen szó sem szól, csupán annyit tudunk, hogy törvényi felhatalmazás révén a kormány kap lehetőséget további szabálysértések megalkotására. Mindez eddig is így volt, éppen csak úgy „illet”, hogy az érintett kormányrendelet és a törvény közigazgatási egyeztetése együtt zajlott. Az eljárás valamennyi érintett szereplőjének, de legelőbb a társadalomnak van némi joga megtudni, hogy 2012 áprilisától vajon csak a tervezetben meghatározott tényállásokra, vagy mondjuk még újabb száz cselekményre kell figyelemmel lennie.

Az olvasónak tudnia kell, hogy a szabálysértési feljelentések nyomán évente mintegy hatszázezen kerülnek kapcsolatba a hatóságokkal.² Ha magukra a szabálysértési tényállásokra kérdezzük, akkor csak a központi jogszabályokban (törvény, kormányrendelet) kb. százkilencven cselekményt találunk és mindehhez hozzájön az önkormányzati rendeletekben szereplő szabálysértések soha senki által még nem vizsgált sokasága.

Mindez persze „jogtechnikai” problémává degradálódik annak fényében, hogy az eddig a szabálysértések tizedére sem alkalmazható elzárás büntetés a jövőben, adott feltételek mellett általános szankcióvá válik (erről a szankciórendszer megújításánál részletesen írok).

Az Sztv. kodifikációja öt évig (1994–1999) tartott, egy négy évig működő kodifikációs bizottság „gondozásában”, amelyben jelen voltak a közigazgatás-tudomány képviselői, gyakorló kodifikátorok, a közjog számos területét jogalkalmazói szinten is ismerő szakemberek, az akkori Igazságügyi Minisztérium bírói gyakorlattal felvértezett tisztviselői. Ez a grémium azonban nem vette magának a bátorságot, hogy vállalja a „kriminális”, kontra „közigazgatás-ellenes” felosztás ódiumát.

Nem kellett ugyanis nagyobb elméleti vértettség annak belátásához, hogy például az évi több mint négy százezer közlekedési szabálysértés esetében egyszerre találunk olyan KRESZ-szabályt, amelynek megszegése – ha közvetett módon is – az élet- és vagyónbiztonságot fenyegeti, tehát nem vitásan a „kriminális” körbe helyezendő, egyszersmind olyan normákat, amelyek például „csak” a közúti közlekedéssel kapcsolatos adat-nyilvántartási igényeket sértik.

Talán még nagyobb az osztályozási dilemma a fogyasztóvédelmi szabálysértések esetében, ahol az áru árával, eredetével, minőségével, közterheivel összefüggő kereskedői manipulációkról van szó. Ezek többsége ugyanis egyszerre háromféle jogtárgyat sért:

- a) a fogyasztók vagyoni érdekeinek védelmét (az áru minősége, biztonsága),
- b) a legális kereskedelem érdekeit (az áru ára),
- c) az állam közbevetési igényeit (az adó- és járulékkikerülés).

A fogyasztói és a kereskedelmi érdek „valódi” sértettet feltételez, tehát adott a „kriminális” tartalom, mindazonáltal a kincstár bevételi igénye jellegzetesen a közérdek fogalomkörébe tartozik.

Ehhez képest a tervezet teljes terjedelmében tartalmazza a közlekedési, illetve a fogyasztóvédelmi szabálysértéseket, amelyek jelenleg kormányrendeletben szerepelnek. Mindeközben egyetlen munkaügyi szabálysértés (külföldi illegális foglalkoztatásának elősegítése) törvénybe helyezését tartotta érdemesnek a jogalkotó, miközben az alkotmányos alapjogot sértő munkavállaló hátrányos megkülönböztetése kimaradt a törvényből. A jogellenes diszkrimináció mint „erkölcsileg színtelen” magatartás?

Megválaszolatlan alapkérdés azonban, hogy mi lesz a kormányzati hatáskörbe tartozó, de egyelőre nem kodifikált és az előterjesztő által szóra sem érdemesített tényállásokkal: az új Sztv. páratlan szigora alá kerülnek, vagy pedig a közigazgatási jogellenességre megállapítható egyéb szankció- és eljárástípussal kell számolnunk?

Ki alkosson szabálysértési tényállást?

A tervezet mintegy százharminc éves hagyományt tör meg, amikor „forradalmi” újdonsággal szolgál: a jövőben ugyanis kimaradnak a statuálási lehetőségből a települési önkormányzatok.

Emlékeztetőül: a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény szerint a képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezése, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot. Az egyes településeken a jogi rendezést igénylő életviszonyok a helyi sajátosságokhoz igazodnak, tehát helyi, speciális szabályok meghozatalát igénylik, amelyek megszegőivel szemben az önkormányzatok egyik – sokszor valóban csak szimbolikus – fegyvere a szabálysértési szankció.

Kétségtelen: a törvényességi felügyeletet ellátó kormányhivatalok a hiteles megmondható, mennyi törvényességi és kodifikációs probléma fordul elő ezekkel a tényállásokkal, nem beszélve arról a fajta szankcionálásról, amelyben nem a helyi lakosság „büntető” igénye, hanem sokkal inkább a település politikai vezetésének – kormányzati szinten is megerősített – devianciaellenes szemlélete fejeződik ki. Minderre, azt hiszem, nem orvosság a testületektől elvonni ezt a hatáskört, hiszen nincs az a lakossági igények iránt érzékeny, a közrend minden sérelmére gyorsan reagálni képes központi szabályozás, amely felvehetné a versenyt a közösség helyi élettéréinek változásaival, amelyek gyors közjogi reagálást, adott esetben helyben meghozott szabálysértési tényállást és ehhez szankciót igényelnek.

E sorok írásakor (2011. október) került nyilvánosságra az új önkormányzati törvény tervezete, amely szerint a helyi választópolgárok a helyi önkormányzás alanyaként kötelesek betartani és betartatni a közösségi együttélés alapvető szabályait. A helyi önkormányzat képviselő-testülete pedig rendeletben fogja meghatározni e kötelezettségek tartalmát és elmulasztásuk jogkövetkezményeit. A szankcionálás lehetőségéről annyi tudhatunk, hogy a testület rendeletben meghatározhat olyan kirívóan közösségellenes magatartást, amelynek elkövetőjével szemben ötvenezer forintig terjedő pénzbírság (igazgatási bírság) kiszabását rendelheti el.

Ez a szabály önmagában egyrészt nem zárja ki a szabálysértési szankcionálás lehetőségét, másrészt nem tudni, mi a helyzet a nem kirívóan közösségellenes, „csak” a közszemérmert, köznyugalmat, köztisztaságot, közegészséget stb. zavaró cselekményekkel. A kihívó közösségellenesség egyébként

meg már régtől foglalt kategória, a garázdaság tényállási eleme, nem kéne az önkormányzati szankcionálás jogalapjává „kinevezni”.

A tervezet elfogadása esetén pedig mindenképpen gondoskodni kellene az érintett több ezer önkormányzati rendelet hatályon kívül helyezéséről, illetve olyan, az Sztv.-be kerülő kerettényállások megalkotásáról, amelyek kitöltő normáit a helyi rendeletek alkotják.

A problémát jómagam nem a három szabályozási szint meglétében, sokkal inkább ezek jogtárgyi elhatárolásának hiányában látom. Ma semmi nem mondja meg ugyanis (kivéve az elzárással sújtható kört), hogy meddig terjed a törvényhozó kompetenciája, milyen jogvédett tárgyak szabálysértési védelmére kapott a kormány felhatalmazást, és melyik az a „maradék” terület, ahol a települési önkormányzatoknak van lehetőségük a tényállások megalkotására. Lehetne tehát szűkíteni ez utóbbi kompetenciát, egyúttal lehetne sokkal magasabb szintre emelni a központi és a helyi jogalkotás „változásérzékenységét” és együttműködését a párhuzamos jellegű szabályozási kérdésekben.³

A szankciórendszer drasztikus szigorítása

Az 1998-as kormányváltás utáni Sztv.-szigorítás (elzárás büntetés hét szabálysértés esetén, a speciális bírságmaximumok megkétszereződése, illetve az általános bírságmaximum megháromszorozódása) csak szerény előképe volt annak, amit most a tervezet kínál. Már a koncepció alapján lehetett sejteni, hogy meglehetősen brutális szigorítással kell számolni.⁴ A tervezet azonban mind az elzárás szabályozási módja, mind pedig a pénzbírság generális maximuma tekintetében túltett ezen a várakozáson: „*Ha az elkövetőt a szabálysértés elkövetésének időpontját megelőző hat hónapon belül szabálysértés elkövetése miatt legalább egy ízben jogerősen felelősségre vonták – kivéve a helyszíni bírságolást –, az újabb szabálysértés miatt a bíróság szabálysértési elzárást akkor is kiszabhat, ha a törvény azt nem tette lehetővé.*”

„*A pénzbírság legalacsonyabb összege – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – ötezer forint, legmagasabb összege háromszázezer forint.*”⁵

Ahogy korábban láttuk, már a szabálysértés törvényi meghatározásánál előkerült a szabadságelvonás lehetősége, ami úgy fordítódik le a tételes szabályokban, hogy

- a) tizenöt tényállás esetében már az első elkövetéskor kiszabható az elzárás,
- b) hat hónapon belüli visszaesés esetén bármely szabálysértés esetében alkalmazható.

A koncepció ebben a tekintetben még jóval mértékletesebb volt, hiszen arról írt, hogy csak egyes kriminális szabálysértéseknél lehessen ismételt elkövetés esetében az elzárást alkalmazni, egy más helyen egy másik álláspontot olvashattunk: *„A hatályos szabályozáshoz képest generál klauzulaként kerülne megállapításra, hogy a közlekedési szabálysértések kivételével az összes többi szabálysértés esetében a visszaeső elkövetőket automatikusan elzárással lehetne büntetni és első fokon a bíróság hatáskörébe kerülne az szabálysértés.”*

Ehhez képest az elzárás a visszaeső számára univerzális szankcióvá válik, ha a tervezetet elfogadják. Az elzárás önálló büntetésként való alkalmazhatóságát illetően első pillanattól azokkal értek egyet, akik szerint ez nem más, mint rejtett kriminalizálás, ha tehát van olyan cselekményi kör, amely a jogalkotó szerint szabadságelvonást érdemel, akkor ezt tessék „nyíltan bevallani”, tehát ezeket bűncselekménnyé nyilvánítani. Ha viszont egy cselekményi kört a jogalkotó a bűncselekménynél enyhébb súlyúnak definiál, akkor ez egyrészt nem indokolja a legsúlyosabb büntetőjogi szankció alkalmazását, másrészt bizonyítatlan a bűnisméltés súlyosabb szankcionálásának elretentő ereje.

Súlyos hiányosság, hogy az előterjesztő adós maradt az elzárásos ügyek jelenlegi számával és a várható növekedésre vonatkozó becsléssel, miközben az elzárás napi költsége meghaladja a nyolcezer forintot, nem beszélve a férőhelyek számának szűkösségéről, az egész mai börtönrezsim nyomorúságos állapotáról.

Mindehhez érdemes tudni, hogy jelenleg az átlagbírság nem éri el a harmincezer forintot Magyarországon. A jogalkalmazó ugyanis pontosan tudja, naponta érzékeli, amiről a minisztériumi kodifikátornak vagy szakpolitikusnak, úgy látszik, még mindig kevés sejtése van: *„A szakpolitikus, a jogalkotó, illetve a jogalkalmazó semmiféle eredményes megelőző hatásban nem reménykedhet, ha tömegesen szabják ki a befizetetlen (mert befizethetetlen) bírságokat, ha ezáltal kezelhetetlen mértékűvé válnak a bírsághátralékok, ha az eljárás leghosszabb és legköltségesebb része, tehát a végrehajtás válik a jogerős döntések kikényszerítésének szinte egyedüli eszközévé.”*⁶

Ekkora mértékű emelés előtt érdemes lett volna „megszondáztatni” az ügyintézői állományt, felmérni az éves bírsághátralékokat az egyes szabálysértési (különösen a jegyzői) hatóságoknál, és egy országos „hátraléktérkép” elkészítése, valamint a behajthatatlanság okainak elemzése után elgondolkodni a további emelés célszerűségéről.

Már nem is kommentálható szankcionálási képtelenséget tartalmaz az a rendelkezés, amely szerint a büntetések egymás mellett is kiszabhatók, kivéve az elzárás és a közérdekű munka „együttesét”. Vagyis ugyanarra a cselek-

ményre elvben lehetne egyszerre elzárást és pénzbírságot kiszabni, de ezek szerint az sem kizárt, hogy a bírság mellett közérdekű munkára is kötelezzék az elkövetőt. Ha pedig ez nem volna elég, a visszatartó hatás érdekében lehet hozzátenni még – a figyelmeztetés kivételével – bármely intézkedést is.

A szankciók terén a tervezet egyetlen pozitív következményekkel jellemezhető újdonsága a közérdekű munka⁷ önálló büntetésként való alkalmazhatósága. Az új büntetési nem bevezetéséről már a koncepció is tudósított: *„A közérdekű munka önálló büntetési nemként történő megállapítására azért lenne szükség, mert a szabálysértést elkövetők között egyre nagyobb számban vannak olyanok, akik nem rendelkeznek munkahellyel, jövedelemmel, vagy a pénzbírság megfizetése esetenként a család megélhetését veszélyeztetheti. Emellett a szabálysértési hatóság a büntetés kiszabása körében nagyobb mozgásteret kapna, amelynek következtében az egyéni prevenció is hangsúlyosabban jelenhetne meg.”*

Újdonság, hogy a tervezet a munka tartamát órákban határozza meg, ami harminctől háromszázhatvan⁸ óráig terjedhet. A végrehajtást – a munkahely kijelölése, a munkavégzés ellenőrzése – elveszi az elkövető lakóhelye szerinti jegyzőtől, és a kormány által kijelölt állami foglalkoztatási szerv hatáskörébe utalja.

A bírság és az elzárás alternatívájaként egy munkajellegű büntetéshez fűzött várakozásokkal maradéktalanul egyet lehet érteni⁹, azzal együtt, hogy ez a szankció a büntetőjogban főbüntetési nemként nemigen váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Itt is hiányzik persze egy országos szintű átfogó értékelés, de a jegyzői tapasztalatok alapján annyit lehet állítani, hogy megszervezése nehézkes és költséges, nevelő és prevenció hatása pedig kétséges. Még tíz év után is tudunk olyan településekről, ahol a jegyzők nem teremtették meg a közérdekűmunka-végzés feltételeit.¹⁰

Alappal remélhető, hogy az erre szakosodott hivatal képes lesz az értelmek munkavégzés feltételeit adott esetben kistelephelyen is, jelentős utazási terhek nélkül is megteremteni, illetve a munkavégzést hatékonyan ellenőrizni. Látni kellene persze itt is a várható kiadási oldalt, mert nem igaz, amit a koncepció állít, hogy az intézmény az államnak (önkormányzatnak) nem jelent kiadást, hiszen ennek megszervezése, adminisztrálása, ellenőrzése adott esetben jóval meghaladja az eredetileg kiszabott bírságösszeget.

A tervezet harmadik újdonsága a helyszíni bírság újraszabályozása. Sokéves tapasztalat, hogy a politikusi jelszóvá degradálódó gyorsítás és egyszerűsítés egyik sikerintézménye a helyszíni bírságolás. Az intézmény pedagógiai értéke abban áll, hogy egyszerre történik meg az elkövetés és a szankcionálás.

A bagatellcselekmények egészére is igaz, hogy ebben a körben az igazi vizs-
zatatartó erőt a rendszeres hatósági ellenőrzés, meg a következetes és igazsá-
gos szankcionálás adja. Az ilyen eljárás egy alku eredménye: az elkövetőnek
érdekében áll, hogy viszonylag kis összeg árán megússza az eljárás és a ké-
sőbbi, súlyosabb szankció terhét, a hatóság pedig megszabadul a bizonyítás és
a végrehajtás hosszadalmas és költséges terheitől.

Ezt a szankciót senkinek nem kell elfogadnia, ebben az esetben kerül sor
feljelentésre. Ha azonban az elkövető átvette a csekket¹¹ és a tájékoztató
nyomatványt, akkor tudnia kell, hogy ez a döntése a jogerős érdemi határo-
zattal egyenértékű, innentől kezdve – nemfizetés esetén – csak a végrehajtás
jöhet szóba.

Az iménti sajátosságokhoz képest sajnos itt is megdöbbentő arányokat mut-
tat a bírságemelés: a helyszíni bírság öteztől ötvenezer forrington, „visszaesés”
esetén pedig hetvenezer forrington terjedhet. Még egyszer leírom: *az elkövetőnek
kizárólag akkor éri meg ezt a szankciót preferálnia, ha nagy valószínűséggel
jóval olcsóbban úszhatja meg, mintha a „rendes” eljárást választaná. Ahol vi-
szont már a helyszínen ötvenezer forintos fenyegetettséggel kell számolni, mi-
közben a feljelentés alapján elbírált eljárásban – ahol az elkövetőt a büntető-
eljáráshoz hasonló garanciák védik a védekezési jogának gyakorlásában és ezt
az új törvény is megerősíti – sem kell ennél magasabb összeggel kalkulálnia –
nos, ezek után csak az a kérdés: ki fogja választani ezt a lehetőséget?*

Ehhez képest különös figyelmet érdemlő változás a helyszíni bírság álta-
lánossá tétele. A jelenlegi Sztv. szerint csak a szabálysértést meghatározó jog-
szabályban megállapított esetekben lehet a tetten ért elkövetőt helyszíni bír-
sággal sújtani. A tervezet feloldja ezt a korlátot, sőt kiterjeszti ezt a
szankcionálási lehetőséget a cselekményt elismerő elkövetőre. Az előterjesz-
tés szerint a rendőrség az e törvényben meghatározott feltételek esetén bár-
mely szabálysértés miatt kiszabhat helyszíni bírságot, ideértve az elzárással
is büntethető cselekményeket is.¹²

Nem véletlen, hogy a szabálysértési jogszabályok nem minden szabály-
sértés, csak a „helyszínes”, a hatóságok által észlelhető és a kevéssé súlyos-
nak ítélt cselekményeknél engedik ezt a fajta szankcionálást. Mindeközben
sem a hatályos joganyag, sem a tervezet nem ad semmiféle szempontot ah-
hoz, hogy milyen szempontok alapján döntsön az eljáró hatóság képviselője:
feljelentsen, helyszíni bírságot, vagy figyelmeztessen. Mivel a szabálysért-
ési jogalkalmazás mögött nem áll központi szakirányító szerv, amely kötele-
ző jelleggel vagy akár a szakmai tekintély alapján segítené a mindennapi jog-
értelmezést, a helyi szokásjog vált uralkodóvá a szankcionálásban.¹³

Egy valóban működőképes helyszínbírságoláshoz nem bírságemelésre van szükség, sokkal inkább arra, hogy a rendszeresen, egy helyen, egy időben nagy tömegben előforduló szabálysértések helyszínein állandósuljon a demonstratív hatósági jelenlét, és a hatóság képviselője mindenkor törvényesen, kulturáltan, meggyőző módon intézkedjen, az egyenlő bánásmód követelményét megtartó, a jogsértés súlyával valóban arányban álló bírságkiszabási ajánlatot tegyen, és – amennyiben nem történik a helyszínen bankkártyás fizetés – a szankcióról való teljes körű szóbeli felvilágosítás kíséretében olvasható és minden elemében elemi szinten is megérthető tartalmú tájékoztatót adjon át az elkövetőnek.

Ki járjon el?

Egyet kell érteni az előterjesztővel abban, hogy Magyarországon egyedülállóan magas a szabálysértési hatóságként eljáró szervek száma, hiszen a jegyzőn kívül ma 11 közigazgatási szervnek, valamint a helyi bíróságnak van hatásköre elsőfokú szabálysértési eljárás lefolytatására. Ezen kívül ott vannak még a helyszíni bírság kiszabására feljogosított szervek, valamint az a körülmény, hogy ugyanazon szabálysértés miatt számos esetben több hatóság is eljárhat, illetve jogosult helyszíni bírság kiszabására.

Miközben a koncepció még a rendőrség általános szabálysértési jogköre mellett tette le a garast, a tervezet szerint az általános szabálysértési hatóság a fővárosi, megyei kormányhivatal lesz.

A jelenlegi helyzet az, hogy a regisztrált szabálysértések döntő része a rendőrség és a jegyzők között oszlik meg kb. kétharmad–egyharmad arányban, a maradékon pedig a Nemzeti Adó- és Vámhivatal vámszerve és a szabálysértés miatt eljáró egyéb szervek osztoznak. A sokat hangoztatott és sérelmezett sokféleség mögött tehát valójában két eljáró szerv áll!

A jelentős horderejű hatáskör-módosítás értékeléséhez itt érdemes felidézni a BM már idézett koncepcióját: „Általános szabálysértési hatóságként a rendőrség mellett szól, hogy a szabálysértések elbírálása tekintetében rendelkezik a megfelelően képzett szakmai állománnyal és a feladat ellátásához szükséges infrastruktúrával.”

A tényleges ügyszámok, a fejlettebb informatikai háttér és infrastruktúra, a jegyzőkénél jobb feljelentés-megalapozottsági és időszerűségi mutatók, a „fegyveres szerv” egyenruha-tekintélye a rendőrség mellett szólnak, ezért volna érdemes volna tudni, vajon mi okozta a két hónap alatt történt fordulatot. A kormányhivatalok (egy vagy két fővel) eddig a jegyzői hatáskörbe tar-

tozó méltányossági ügyeket intézték, a kb. kilencvenezer ügyhöz létszám, infrastruktúra, elsőfokú tapasztalat jelenleg nincs, és akkor nem beszélünk azokról a nehézségekről, amelyekkel az eljárás résztvevőinek a megyeszékhelyekre való utazás okán kell számolniuk.

Mindamellettt égetően szükség volna egy irányítási, felügyeleti, illetve hatósági jogkörökkel nem felruházott, országos illetékességű, „szabálysértési központ” létrehozására, amely az ágazatért felelős miniszter tanácsadó, véleményező szerveként működne. Felelős volna a jogterületet érintő stratégiai döntések és jogszabálytervezetek előkészítéséért, feladatai közé tartozna a terület képzési programjainak kidolgozása, egy új statisztikai rendszer kialakítása, működtetése és kommunikálása, a minőségbiztosítási követelmények kidolgozása, emellett egy szabálysértési tudásbázis megteremtésének és bárki általi hozzáférhetőségének a gazdája lenne, ideértve természetesen az ügyintézői állomány napi jogértelmezési igényeinek a kielégítését is.

Hogyan gyorsítja a tervezet az eljárást?

Már a koncepció is külön fejezetet szentelt a gyorsítás lehetőségeinek, mert szerinte az érdemi határozat meghozatala után jogorvoslatok sokasága kezdődik, ami több hónappal is meghosszabbítja a jogerős befejezést, nem beszélve a végrehajtás időrabló bonyodalmairól.

Nézzük át röviden, milyen „technikákkal” kíván javítani az előterjesztő a szerinte áldatlan időszerűségi helyzeten!

A gyorsításnak a várható legnagyobb tömegben előforduló új esettípusa az úgynevezett helyszíni idézéses eljárás lesz. E szerint az elzárással nem büntethető szabálysértés tetten ért elkövetőjét – ha helyszíni bírság kiszabására nem került sor – az elkövetés helye szerint illetékes szabálysértési hatósággal egyeztetett, de legkésőbb öt napon belüli (!) időpontra a helyszínen kell idézni. Ilyen esetben a helyszíni bírságolásra jogosult beszerzi a helyszínen fellelhető, az eljárás lefolytatásához szükséges bizonyítékokat, és a helyszínen tartózkodó tanúkat idézi. A beszerzett bizonyítékokról és a tanúkutatás eredményéről feljegyzést készít, amelyet haladéktalanul megküld a szabálysértési hatóságnak, valamint gondoskodik arról, hogy a bizonyítási eszközök rendelkezésére álljanak.

Mindebből többféle hatáskörelvonás következik: 1. a figyelmeztetésre a helyszínen a hatóságnak nem lesz lehetősége, miközben öt napon belül meg kell szerveznie egy „előállítási” eljárást az elkövetés helye szerinti hatóság-

nál, ahová az elkövetőt és a tanúkat kell megidéznie, és ahol tanúként neki is jelen kell lennie! 2. A tervezet elveszi a mérlegelési lehetőséget az ügy urától, hogy meghallgatással vagy anélkül hozzon érdemi döntést.

Az is joggal merül fel az emberben, hogyha a feljelentés kibővül a helyszínen meghallgatottak nyilatkozatáról készült jegyzőkönyvekkel, akkor miért kell kötelezően előírni a „tárgyalást”, vagy miért nem lehet már a helyszínen marasztaló határozatot hozni.

Újdonság, hogy a tervezet a közigazgatási szakban bevezeti a „büntetőparancsot”, azaz a meghallgatás nélküli eljárást: e szerint ha a tényállás tisztázott és a terhelt vagy az eljárásban részt vevő más személy meghallgatása nem szükséges, a szabálysértési hatóság a döntését az eljárás megindítása után tizenöt napon belül kizárólag a szabálysértési eljárás iratai alapján hozza meg. A döntéssel szemben nincs helye jogorvoslatnak, de a terhelt a kézbesítésétől számított nyolc napon belül kérheti, hogy a szabálysértési hatóság hallgassa meg.

Ezek szerint a meghallgatás már az eljárás közigazgatási szakaszában is alanyi joggá válik, ez egyben annyit jelent, hogy ha a terhelt él ezzel a joggal, akkor a hatóság egy eljárásban akár három határozatot is hozhat, egyet meghallgatás nélkül, egyet a meghallgatás után, egyet pedig a kifogás benyújtása után, amennyiben megváltoztatja korábbi döntését. Ha végiggondoljuk ennek a döntéshozatali folyamatnak az átlagos időtartamát, akkor itt mindenképp lehet beszélni, éppen csak az időszűrésről nem.

A jogorvoslati eljárásban lényeges változás a hatóság önrevíziós hatáskörének korlátozása: e szerint, ha a kifogásban olyan új tény állítanak vagy olyan új bizonyítéokra hivatkoznak, amelyet a szabálysértési hatóság a kifogással támadott határozat meghozatalakor nem ismert, a szabálysértési hatóság ezen új tényre, illetve bizonyítéokra figyelemmel – további bizonyítási eljárás nélkül – a kifogás alapján a terhelt javára megváltoztathatja a határozatát.

A jelenlegi szabályok szerint a kifogás bármely hivatkozása alapul szolgálhat a felülmérlegelésre (ideértve a visszavonást is!), a tervezet csak az új tények vonatkozásában engedi ezt meg. Mindez egyrészt indokolatlan hatáskörszűkítés, másrészt egyértelműen növelni fogja a bírósághoz kerülő kifogások számát, amit eddig éppen a korlátokhoz nem kötött önrevíziós jogkör tartott kordában.

A végrehajtási szankciók csökkenése

Már a koncepció is elkötelezte magát amellett, hogy „*Újragondolást igényel a végrehajtási eljárás szabályozása is, elsősorban annak egyszerűsítése ér-*

dekében [...] A végrehajtási eljárás merev, a költségvonzat tetemes, a hatékonyság viszont alacsony.”

A tervezet szerint a kötelezettnek tizenöt napon belül kell megfizetnie a pénzbírságot (helyszíni bírságot), ha pedig ennek nem tesz eleget, az annak, illetve meg nem fizetett részének a helyébe az elzárás lép. Kiesik tehát az adók módjára történő végrehajtás, egyben változik a közérdekű munka mint végrehajtási fokozat: *„A meg nem fizetett pénzbírság közérdekű munkával történő megváltása érdekében az elkövető a határozat jogerőre emelkedését követő két munkanapon belül jelentkezhet az állami foglalkoztatási szervnél, ellenkező esetben a meg nem fizetett pénzbírság helyébe elzárás lép.”*

A végrehajtás eddigi alacsony hatásfoka egyrészt a kötelező fokozatoságban rejlett, vagyis abban, hogy a hatóságnak jelenleg nincs mérlegelési joga, hogy az ügy jellegéhez képest eldöntse: melyik végrehajtási móddal kezdi az eljárást. Csak akkor lehet tehát áttérni a következő „fokozatra”, ha igazoltan egyértelmű, hogy adott módon a kötelezettség nem hajtható végre.

A másik gyenge láncszem kétségtelenül az adók módjára való végrehajtás, ahol az eredményesség alig minősíthető. A BM-koncepció például ennek illusztrálása érdekében a rendőrség által kezdeményezett adóvégrehajtások 2009-es adatait közli, e szerint 1 399 617 078 forintra történt adóbehajtás, ebből 157 190 742 forint volt sikeresen teljesített, ez pedig a kezdeményezett összeg 11,2 százaléka! Tehát a behajtás elmaradásával az állam több mint egymilliárd forint bevételtől esett el 2009-ben.

Érdekes, hogy ennek ellenére a koncepció még a jogintézmény fenntartására voksolt azzal, hogy önálló bírósági végrehajtóra kellene bízni az eljárást. Az előterjesztő is felhívja a figyelmet azonban arra, hogy az önálló bírósági végrehajtónak bizony vannak költségei, ezért a behajtandó összeg adott esetben könnyen megtöbbszörözödhet.

Mindenképpen üdvözlendő, és számos jogalkalmazási vitának veszi végre az elejét, hogy a közérdekű munka a végrehajtásban egyértelműen alanyi joggá, egyben tehát állami kötelességgé válik, mert az állami foglalkoztatási szerv köteles az elkövető egészségi állapotának, szakképzettségének és munkára való alkalmasságának megfelelő közérdekű munkát felajánlani, emellett pedig az elkövető választhatja ki, hogy melyik felajánlott munkahelyen kívánja letölteni a közérdekű munkát.¹⁴

A teljesítésre „ösztönzés” végső eszközeként továbbra is megmarad az elzárás, amelyről bátran állíthatjuk, hogy a végrehajtás sikerintézménye: a legtöbb esetben úgy hatékony, hogy valójában nem következik be, hiszen a bevonulásról szóló értesítés, illetve a rendőri elővezetés ténye alapvetően befolyásolja a fi-

zetési hajlandóságot. Csak az a szomorú helyzet, hogyha ez a lehetőség nem lenne a jogalkalmazó kezében, a törvény egyáltalán nem tudná elérni azokat a követelményeket, amelyeket az alkotói annak céljaként fogalmaztak meg.

„Aki azért kritizálja az elzárást, mert személyi szabadságot elvonó intézkedés, és akár egy rendeletben szereplő csekély súlyú szabálysértés miatt is kerülhet az elkövető büntetés-végrehajtási intézetbe, az elfelejti, hogy az eljárás ezen pontjág legalább öt postai küldeményt hagy figyelmen kívül az eljárás alá vont személy (megkeresés, alaphatározat, adók módjára behajtásról értesítés, közérdekű munka vállalásáról nyilatkozat, és elzárás önkéntes letöltésére felszólító határozat) és mindvégig megmarad az a lehetősége, hogy bármikor kifizeti a bírságot és azonnal mentesül az elzárás alól. Nem hanyagolható el az a tény sem, hogy az egész szabálysértési akta egy alkalommal mindenképpen megjárja a bíróságot az elzárásra átváltoztatás során, az elővezetést pedig a törvény ügyészi jóváhagyáshoz köti.”¹⁵

A közvetlen fenyegetettség állapotában történő magas teljesítési hányadhoz persze az szükséges, hogy az átváltoztatás elévülési időben megtörténjen, a rendőrség legyen mindenkor készséges, fegyelmezett partnere a tőle karhatalmi segítséget kérő hatóságoknak, így tegyen eleget az elővezetési határozatoknak, jelenjen meg azok helyszínén, adott esetben pedig bátran merje vállalni azt a hatáskört, amelyet a rendőrségi törvény ad számára a kényszerintézkedések foganatosítása kapcsán, egyúttal pedig az utolsó pillanatig álljon fenn a lehetőség az elkövető számára az önkéntes teljesítésre.

Összegzés

A tervezet azt a büntetőpolitikai alapállást tükrözi, miszerint a kisebb súlyú jogsértések világában a szankciók visszatartó ereje az eljárásjogi szabályozás mindenkori jellegétől, illetve a szankciók szigorától függ.

E szemléletmód jellemzője, hogy

- a) a jogi szabályozás mindenkéfeletti hatékonyságában gondolkodik, abban tehát, hogy a jó közrend a jó anyagi és eljárási jogszabályok révén, a közigazgatás büntetőhatalma, a bűnüldözés és a büntető igazságszolgáltatás hagyományos rendszerében megvalósítható;
- b) erős késztetést érez arra, hogy a szabálysértésekre vonatkozó szabályokat a büntetődogmatika fogalomvilága segítségével alkossa meg, illetve üldözésüket a büntetőpolitika eszközszerével kezelje;

c) nem vesz tudomást arról, hogy a jó közrend nemcsak a bűncselekményektől és egyéb jogsértésektől való mentességet (és ennek tudatát) jelenti, hanem a szó modern, materiális és településre korlátozott értelmében a közterület tisztaságát, zajmentességét¹⁶, a zavartalan közterület-használathoz szükséges infrastruktúrát (közutak, járdák állapota, parkolási lehetőségek, sétálóutcák, kerékpárutak, pihenésre szolgáló közterek, nyilvános vécek, pihenőpadok stb.), valamint a helyi és az országos közhatalom veszélyelhárító és jogérvényesítési lehetőségeiben való bizakodást.

Igen jellemző az előterjesztő gondolkodásmódjára, hogy a tervezet terheltnek nevezi az eljárás alá vont személyt, akiből „bűnös” lesz, ha jogerősen elkövet egy szabálysértést. Ezzel szemben e cselekmények jellemzője, hogy az elkövetők döntő többsége az életvezetését, a mindennapi döntéseit illetően nem érintkezik a „bűnnel”, vagy tartós devianciával, ez a fajta jogsértés számára alkalmi, erkölcsi konfliktust nem okozó döntés következménye (több mint hatvan százalék a közlekedési szabálysértés!). E jogsértések többségét a társadalom nagyobb része vagy nem ítéli el, vagy megosztott azok erkölcsi megítélését illetően (utcai prostitúció, koldulás). Kétségtelenül jelen van a társadalomban olyan, a nyilvánosság különböző fórumai által támogatott vélemény is, amely rekriminalizálást sürget, elsősorban a tulajdon elleni szabálysértések esetében.

Az előző kritériummal szoros összefüggésben áll a másik alapjellemvonás, az áldozatmentesség. Ez azt jelenti, hogy a cselekmények egy részének vagy nincs közvetlen sértettje („csak” a közérdek valamely szelete sérül), illetve ha mégis van (becsületsértés, magánlaksértés, csendháborítás, gyermekkel koldulás, veszélyes fenyegetés, tulajdon elleni szabálysértések), akkor ő – különböző okokból – nem tartja hathatós eszköznek a feljelentést, illetve a felderítésben való aktív közreműködést. Mindebből egyrészt óriási latencia következik, másrészt az a jellegzetesség, hogy ezt a területet – ellentétben a bűncselekmények többségével – nem a sértettek köre, hanem a hatósági aktivitás tartja igazán életben.

Ha nincs „belső”, sem külső erkölcsi fék, akkor a bűncselekményekhez képest jóval nagyobb cselekményszámmal kell számolni, miközben nem várható, hogy a sértett a „bűnüldözési” processzus hajtóereje legyen. Ekkor tehát – legalábbis rövid távon, amikor az úgynevezett pozitív kontrolltényezők még nem tudják kifejteni hatásukat – marad a szituatív jellegű megelőzés: a folyamatos és intenzív hatósági, magánbiztonsági, illetve lakossági szerveződések jelenlét a „bűnalkalmak” tipikus és lehetséges helyszínein, illetve min-

den olyan technika bevetése, amely részben „figyeli” a potenciális elkövetőt, részben jelentősen megkönnyíti az elkövetés bizonyítását.

Folyamatos és megbízható kockázatelemzés után kellene tehát a tipikus „bűnalkalmak” helyszínén a tettenéréshez, a jogsértés megszakításához, illetve a bizonyításhoz szükséges személyi és anyagi erőt előállítani. A gyakorlatban mindez a folyamatos és intenzív hatósági, magánbiztonsági, illetve lakossági szerveződésű (messze nem csak a polgárőrszervezetek útján) jelenlétet jelent a „bűnalkalmak” tipikus és lehetséges helyszínein, továbbá minden olyan technika bevetését, amely részben „figyeli” a potenciális elkövetőt, részben megkönnyíti az elkövetés bizonyítását.

Mindez persze sokba kerül, és a mai helyzetben érthető, ha kormányzati (önkormányzati) szinten a különösen nemszeretem dolog, de ugyancsak drága a kiképzett, jól fizetett, nem az elbocsátásától szorongó, kellően kommunikatív, alapjogi érzékenységgű, kulturáltan intézkedni képes személyi állomány kialakítása. Ebből pedig az következik, hogy önmagában a szankciószigorítás, illetve -gazdagítás tévedés, bármilyen osztályozási szempont alapján válogatjuk is a „kriminális” cselekményeket, ettől csak a latencia növekszik, és legfeljebb rövid távon elégíthetők ki a „biztonságteremtő” politikusi (választói) igények.

Lehet eljárást gyorsítani, büntetést szigorítani, új elbírálási fórumokat találni, de mindennek vajmi kevés hatása van a valós (és nem belső, statisztikai) társadalomvédelmi eredményességre. Mindehhez olyan – az érintettek képviselőinek lehető legszélesebb körével egyeztetett – tényállásokat kell alkotni, amelyek a társadalom többségének feltehető egyetértésével találkoznak, valódi veszélyt teremtenek az egyén vagy a közösség „jogi javaira” nézve, és amelyek felderítésében és elbírálásában jól megfizetett, magasan képzett (és folyamatosan továbbképzett), az alapjogok védelmére fogékony közszolgák vesznek részt. Nem véletlen, hogy a BM-konceptió, illetve az új Sztv. előterjesztése mindkét követelmény megteremtésével adós maradt.

LÁBJEGYZETEK

1 A részletes indokolás fellapozásakor sem tudunk meg többet a jogalkotói szándékokról, illetve értelmezést igénylő kérdésekről, mert az előterjesztő – miközben utal a változásokra – indokolás címén gyakorlatilag megismétli a normaszöveget. A BM 2011 nyarán napvilágot látott szabálysértési koncepciója még tartalmazta a teljes tényállási körre azt a fajta „ösi” osztályozást, amely szerint különbséget kell tenni az erkölcsi értelemben közömbös igazgatásellenes és a hatását tekintve erkölcsi relevanciával bíró „kisbűncselekmények”, valamint az ilyen tulajdonsággal nem bíró, azaz „morálisan színtelen” szabálysértések között, és ennek a különbségtételnek a szankcionálási, hatásköri és eljárási következményeit végig kell vinni a joganyagban. A koncepció érveket ugyan nem sorakoztatott fel

- abban a tekintetben, hogy melyik tényállást milyen szempontok szerint hová helyezte el, a dolog tehát maradt a kinyilatkoztatás szintjén. A kódex előterjesztője még ezt is feleslegesnek tartotta, olyannyira, hogy a különös rész (102 szabálysértés) semmiféle kommentárt nem kapott.
- 2 Ehhez tegyük hozzá a milliós nagyságrendű helyszíni bírságokat, amiről tudomásom szerint évek óta nem készül összesített hivatalos statisztika, de még a legnagyobb számot produkáló rendőrségek esetében sem lelhetők fel adatok a police.hu-n.
- 3 A legnagyobb zavart a közrend elleni szabálysértéseknél tapasztalhatjuk, mert ezekből mindhárom szinten bőven találunk: ma mintegy ötven tényállás tartozik az Sztv. és az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) kormányrendelet hatálya alá, egyúttal számtalan, a közterület rendjével, tisztaságával, zavartalanosságával összefüggő jogsértés helyi szinten kap szankciót. Ebből aztán olyan kollíziós helyzetek adódnak, hogy az önkormányzatok – a helyi közügy védelmének fontosságára tekintettel – ott is élnek a szabálysértési szankció lehetőségével, ahol a törvényhozó vagy a kormány már szabályozta az adott magatartást (például koldulás, veszélyeztetés kutyával, csendháborítás, köz-tisztasági szabálysértés stb.), a kormányhivatal számos esetben nem lép fel törvényességi észrevétellel, így minden marad a régiben, a jegyzők pedig – érthető módon – a helyi rendeletek szereznek érvényt. Ráférne persze a tényállásokra egy átfogó felülvizsgálat, amely egy mértékadó, a joggyakorlatot mélyen ismerő szakmai team előkészítő munkájára és sokfázisú, kiterjedt körben történő egyeztetésre épülne és amelyet sajnos az előző kodifikációs periódus is „megszított”.
- 4 A 2011 júliusában megismerhető koncepció a következő összegző megállapítással kezdte a „szankció” fejezetet: „Az Sztv. jelenlegi szankciórendszere, a szankciók törvényben szabályozott mértéke, illetve a végrehajtási eljárás bonyolultsága, a bíróságok jogalkalmazási gyakorlata együttesen azt eredményezi, hogy a szabálysértési felelősségre vonás kellő visszatartó erővel nem bír. A jelenleg kiszabható legmagasabb összegű pénzbírság európai uniós összehasonlításban alacsony mértékű [...] Az elzárás büntetést, mint szankciót változatlan formában indokolt fenntartani...”
- 5 Ez a rendelkezés csak 2013. január 1-jén lép hatályba.
- 6 Kántás Péter: A méltánytalanul elnyomott méltányosság. *Közjogi Szemle*, 2011/2., 33–36. o.
- 7 A közérdekű munka kérdése már az Sztv. parlamenti tárgyalásakor a viták középpontjában állt. Az eredeti törvényjavaslatban ugyanis nem szerepelt, de a parlamenti szakaszban annak szükségességében konszenzusra jutottak a pártok. A kérdés nem az volt, hogy legyen-e, vagy sem, inkább az, hogy milyen formában: a Btk.-hoz hasonlóan önálló büntetési nemként szerepeljen, vagy csak a végrehajtás egyik lépéseként adjon lehetőséget arra, hogy a bírság befizetéséhez szükséges anyagiakkal nem bírók ne váljanak a végső intézkedésként szereplő elzárás áldozatává. Az akkori ellenzék az önálló büntetés szükségessége mellett érvelt, a kormánypártok végül csak mint végrehajtási szankciót fogadták el.
- 8 Érdemes megjegyezni, hogy ez a tartam hosszabb, mint a Btk.-ban szereplő háromszáz óra.
- 9 E törekvést üdvözlö a koncepcióról adott véleményében a Társaság a Szabadságjogokért, azzal a kiegészítéssel, hogy az önkormányzatokat kötelezzék a közérdekűmunka-körök meghatározására, ne fordulhasson elő, hogy nincs az adott településen munkavégzési lehetőség, továbbá legyen mód a lakóhelytől eltérő településeken munkavégzésre.
- 10 „Egerben 3 évig működött a közérdekű munka több-kevesebb sikerrel. A 2007. évi statisztikai adatok szerint 186 esetben született közérdekű munka végzését előíró határozat, és 92 esetben dolgozta le az elkövető részben vagy egészben a számára előírt közérdekű munkát, ami 49,4%-ot jelent. A letöltendő órák száma 2007-ben összesen 6064 óra volt, melyből az elkövetők összesen 2372,5 órát dolgoztak le, ami 39,1%-os teljesítést jelent. Ez az eredmény nem is tűnik rossznak, a közérdekű munkát biztosító cég az alábbiak miatt mondta fel a szerződést a jegyzőnek, ami jól tükrözi a közérdekű munka, mint szankciónak az eredményességét:
– vannak akik »sportol« ünnek ebből a lehetőségből, így nincs a közérdekű munkának visszatartó ereje, mint fegyvelmező eszköz teljesen hatástalan;

- aránytalanul nagyok az adminisztrációs feladatok és költségek (felvétel, munkavédelmi oktatás, orvosi vizsgálat, munkaruhával, munkaeszközzel ellátás, utólagos jelentések készítése a rendőrkapitányság, jegyző felé),
 - aránytalanul nagy a felelősség egy esetleges munkahelyi baleset bekövetkezése esetén;
 - a munkát végzők fegyelmetlenek, munkavégzésük csekély intenzitási, mely a cég hírnevét, az emberek által való megítélését rontja.” Bisztriczki László – Kántás Péter: Szabálysértési jog a közigazgatási szankciók rendszerében. Harmadik, átdolgozott, bővített kiadás. HVG-ORAC, Budapest, 2010
- 11 A „csekkes” teljesítésnek a középfizetéssel szemben már több mint tíz éve megvan az a hátránya, hogy sokan később úgy döntenek, hogy mégsem fizetik be a bírságot, hátha valahogy „elfelejtődik” az ügy, vagy a „rendes” eljárás indul el. Nem felejtődik el, meg „rendes” eljárás sem indul, csak éppen a végrehajtás során az elkövetőnek nem kell számolnia a közérdekű munkával és az elzárással, mert 2008 óta csak a legkevésbé működőképes végrehajtási módra, az adók módjára történő végrehajtásra nyílik lehetőség. Az intézmény eredményességének megítéléséhez tudni kellene, mekkora és milyen trendet mutat a befizetés-megtadási arány, továbbá azt is, hogy milyen jelene és perspektívái vannak a helyszínen történő bankkártyás fizetésnek, amire – elvben – 2010 januárjától már lehetőség van.
- 12 Vajon mi produkálhatja az elkövető olyan beismerését, amely nem a tettenéréssel (hatósági észleléssel) függ össze szorosan? Az előterjesztő ezt a – nem túl életszerű – szituációt egy példával megvilágíthatta volna.
- 13 Mióta az eljárásból kikerült a másodfokú (fellebbezést elbíráló, illetve felügleleti intézkedésre jogosult) hatóság, az ügyintézők szakmai értelemben vett magárahagyottsága még súlyosabb. Ezt a fajta segítő-orientáló, „felügleleti” szerepet ma sem az „országos hatáskörű szervek” (BM, Legfőbb Ügyészség, ORFK), sem a kormányhivatalok, sem pedig a bíróságok még informálisan sem igen töltik be, az előadók még leginkább a helyi „áfeles” ügyészekről kapnak mértékadó „elgazdátást” a napi jogértelmezési dilemmáikat illetően.
- 14 A tervezetet bíráló jogvédő szervezetek rámutattak, mennyire abszurd, hogy az elkövetőnek mindössze két munkanapja lesz arra, hogy a megváltás érdekében az állami foglalkoztatási szervnél jelentkezzen. „A jogszabálytervezet ráadásul nem pontosítja, hogy a jelentkezésnek milyen formában kell megtörténnie (személyesen kell megjelenni, vagy lehetséges a telefonon, postai levél vagy elektronikus levél formájában történő jelentkezés). Ha az előírás személyes megjelenési kötelezettséget jelent, úgy a két munkanapos határidő rendkívül rövid és sokak számára önhibájukon kívül teljesíthetetlen, különös tekintettel arra, hogy az állami foglalkoztatási szervek (munkaügyi központok) területi kirendeltségei is csak a nagyobb településeken találhatók, ahova az utazás időbe és pénzbe kerül.” A Magyar Helsinki Bizottság és a Társaság a Szabadságjogokért véleménye a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvény tervezetéről. 2011. október 7.
- 15 Bisztriczki László – Kántás Péter: i. m.
- 16 Lakossági oldalról a lakóhely zajmentessége a közrendvédelem egyik legfontosabb szegmense, miközben a települési környezet védelmének egyik legnehezebben megoldható területe a környezeti zajterhelés csökkentése. Az ombudsmani hivatalban sok éve tapasztaljuk, hogy a lakosság egyre érzékenyebben és egyre szervezettebb módon reagál a zenés szórakozóhelyek által okozott, illetve a közúti és a légi közlekedés zajforrásaira, illetve minden olyan fejlesztésre, amelyekkel kapcsolatban a zaj növekedését vélelmezi. Mindemellett a „rendérzet” toplistáján bizonyosan ott vannak – egyes slummosdó nagyvárosi településekről kivételével – a köztisztasági követelmények, illetve a parkolási lehetőségek megteremtése.